

zaPAU

Trzy rzeczy – powiadał N... – mierzą mnie tak w znaczeniu moralnym, jak fizycznym, w przenośni i dosłownie: hałas, wiatr i dym.
Nicolas de Chamfort

Cywilizacja komiwojażerów

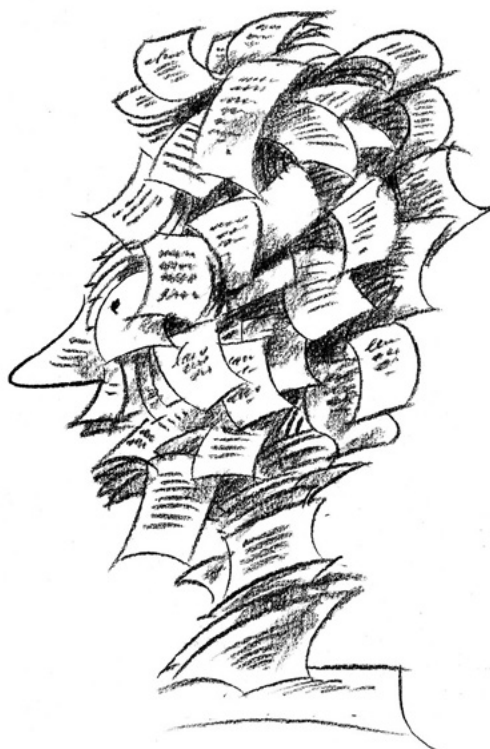
Jakiś czas temu zostałem poproszony o napisanie rekomendacji znajomemu Francuzowi (nazwijmy go KR), który starał się o posadę w jednym z uniwersytetów w Stanach Zjednoczonych. Znam go od wielu lat, więc zadanie nie było specjalnie trudne, niemal formalność (zwłaszcza że uważam go za świetnego w swojej dziedzinie). Niedługo potem otrzymałem sympatyczny email: kierownik katedry, do której starał się KR, dziękował mi za gorące poparcie sprawy. Jak się okazuje, moja rekomendacja zadziałała i posada została przyznana. Ale dalszy ciąg listu brzmiał mniej więcej tak:

Ponieważ jednak żaden dobry uczynek nie powinien pozostać nieukarany, bardzo Pana proszę o napisanie jeszcze jednej opinii, tym razem do US Immigration Office, bo musimy teraz załatwić dla KR prawo stałego pobytu w Stanach. Załączam instrukcję (opracowaną przez Immigration Office), jak taka opinia powinna wyglądać.

Spojrzałem na instrukcję i oniemiałem z przerażenia: okazuje się, że zanim zacznę chwalić osiągnięcia KR, muszę pochwalić... sam siebie. Muszę bowiem uzasadnić, że jestem na tyle wybitnym uczyńcem, że moja opinia powinna zostać potraktowana poważnie przez urzędnika US Immigration Office, który oczywiście o mojej dziedzinie nauki nie ma pojęcia. W instrukcji jest uwaga: „This is not the place to be humble”.

W pierwszej chwili chciałem to wszystko wyrzucić i odpisać, że nie mam zamiaru ośmieszać się na stare lata, ale w końcu przeważyła chęć pomocy KR, który naprawdę jest świetny i który nie może przecież odpowiadać za dziwactwa amerykańskiej administracji. Zgrzytając więc zębami, odtworzyłem moje CV (które po przejściu na emeryturę po prostu wyrzuciłem, uznając, że nie jest mi już do niczego potrzebne). Następnie – czerwieniąc się ze wstydu – opisałem moje „osiągnięcia”. Papiery zostały wysłane – zobaczymy, czy odniosą skutek.

Wstrząśnięty, podzieliłem się moim oburzeniem z kilkoma znajomymi, którzy spojrzeli na mnie z politowaniem, uznając mnie ewidentnie za naiwnego starca, który zupełnie nie rozumie współczesnego świata, a w szczególności zasady: „Jeżeli sam się nie pochwalisz, to nikt cię nie pochwali”. I wyjaśnili mi, że takie postępowanie jest absolutnie powszechne i rozprzestrzeniło się ze Stanów

Rys. Adam Korpak

Zjednoczonych na cały „cywilizowany” świat. Wszędzie specjaliści od rekrutacji pracowników żądają od kandydatów prezentacji swoich osiągnięć i przedstawienia się w najbardziej korzystnym świetle. Na tej podstawie ich oceniają.

Wtedy naszły mnie tzw. czarne myśli. Bo jeżeli faktycznie tak jest, to znaczy, że największą szansę na uzyskanie wysokiej pozycji w społeczeństwie mają ludzie, którzy najsukuteczniej potrafią się chwalić. Mógłbym to ewentualnie zrozumieć, gdyby chodziło o rekrutację najlepszych sprzedawców lub komiwojażerów. Zapewne człowiek, który potrafi świetnie zaprezentować samego siebie, potrafi też świetnie zaprezentować klientowi samochód. Ale – na miły Bóg – świat nie składa się wyłącznie z komiwojażerów, a w każdym razie powinniśmy chyba coś zrobić, żeby nie rządili nami najsprawniejsi spośród nich. Lub – co gorsza – żeby nie zamieniono nas wszystkich w komiwojażerów.

Może nie jest jeszcze za późno.

ABBA

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.